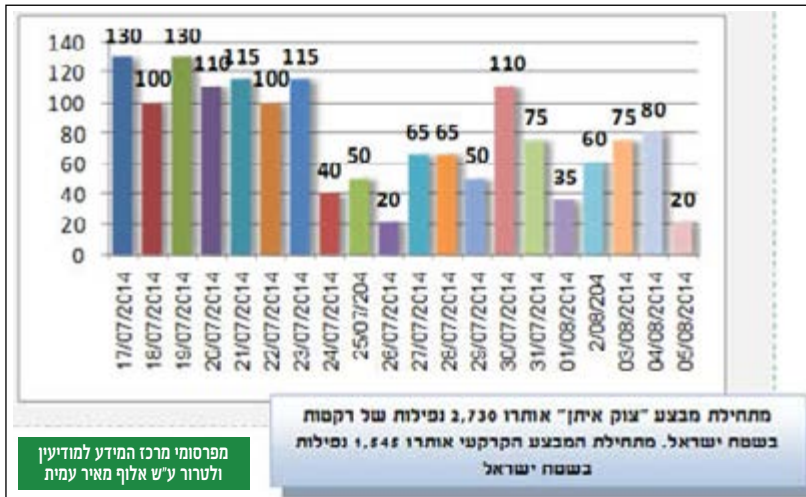

מבצע "צוק איתן" - המאמץ המודיעיני:

הסיגינט, החוזי, היומינט, מודיעין השדה והאיסוף הקרבי, המ"מ והמלחמה על התודעה

מפרסומי מרכז המידע למודיעין ולטרור ע"ש אלוף מאיר עמית

ב-5 באוגוסט 2014 נכנסה לתוקפה הפסקת אש בין צה"ל לבין החמאס לאחר 29 ימי לחימה בעזה. בבוקר ה-8 באוגוסט הופרה שוב ע"י ירי של החמאס לעבר שטחי ישראל. מרכז המידע למודיעין ולטרור ע"ש אלוף מאיר עמית הפועל במסגרת המל"מ, הפיץ במהלך ימי מבצע "צוק איתן" עדכונים כמעט יומיים על תמונת המצב העדכנית של המבצע בעזה ועל נושאים רלוונטיים נוספים הקשורים בו. "הפסקת האש נכנסה לתוקפה ב-5 באוגוסט 2014 בשעה 0800. צה"ל השלים השמדת 32 מנהרות חוצות גבול וכוחותיו יצאו מהרצועה ונערכו בקו הגנה על גבול הרצועה. בקהיר מתקיים משא ומתן להסדר, אליו הצטרפו נציגי חמאס, הגיהאד האסלאמי בפלסטין וארגונים נוספים מרצועת המשך בעמוד 2

רס"ר **אוהד שמש** (ז"ל), בן 27 מבית אלעזרי, נהרג ב-21 ביולי 2014 במהלך חילופי אש עם מחבלים בעזה. אוהד איש מילואים ביחידה 504 גויס וסופח לגדוד סיור של חטיבת הצנחנים כחוקר שביים. בחייו האזרחיים הצטרף אוהד לשב"כ לאחר שסיים תואר ראשון בלימודי המזרח התיכון ושפה ערבית. בין נושאי ההספדים שהשתתפו בהלוויה היה ראש השב"כ יורם כהן שציין, כי אוהד היה צפוי לקבל אות מצוינות על עבודתו הבלתי נלאית, אישיותו וערכיו, שאותם הקפיד להנחיל לכל מי שעבד עמו. יהי זכרו ברוך!

משולחן המנכ"ל תא"ל (מיל') דוד צור

לבני המשפחות והחברים,
יותר מחודש עבר מאז החל מבצע "צוק איתן". ממש בעת כתיבת שורות אלה ישבות בקהיר משלחת מישראל מצד אחד, ומשלחות מהרשות הפלסטינית ומהחמאס מן הצד האחר ומנסות להגיע בתיווך מצרי להסכמה. מטרת ישראל - הסדרת שקט לשנים רבות. תובנות ראשוניות מהמבצע - במהלך הלחימה הוכיח העורף הישראלי חוסן ועמידות. תרמו לכך, התנהלות משפחות שלושת הנערים שנחטפו ונרצחו באזור חברון ובהמשך, ההבנה בעיני הציבור בארץ כי מדובר במלחמת "אין ברירה", בקיומה של בעיה אסטרטגית שחייבים לפתור (סוגיית המנהרות) ובהצלחתה הפנומנלית של מערכת "כיפת ברזל". דור זה של לוחמי צה"ל הוכיח, כי יש בו ערכים של נחישות, אומץ והקרבה. בלטה מאד נוכחותם של המפקדים בראש הכוחות וכן גם מספרם בקרב החללים. 64 חיילים איבד צה"ל במבצע, ביניהם לוחם אחד מקהילת המודיעין אוהד שמש ז"ל. נהרגו גם 3 אזרחים. יהי זכרו ברוך!
בבחינת ההיבטים המודיעיניים עולות 4 סוגיות מרכזיות: הערכות המודיעין בשלב "ההתגלגלות" למבצע; "בנק המטרות" - לפני ותוך כדי לחימה; נושא המנהרות - המידע והמודעות למשמעויות בקרב הקברניטים והצרכנים המבצעיים; ונושא הנגשת המידע והמודיעין לדרג הלוחם בזמן אמיתי (הלוחמ"מ) - "מודיעין מציל חיים", כפי שכונה ע"י אחדים מהמפקדים. לחלק מנושאים אלה יש התייחסות בהמשך הגיליון.
במל"מ אנו ממשיכים בפעילות עשירה וביישום תכנית העבודה. עם תום המחצית הראשונה של שנת 2014, אציין את הכנסת מערכת ההנצחה החדשה לאהל שם (בביצוע), עליית מספר הביקורים במל"מ של קבוצות מבתי ספר ומבוגרים, פעילות החברים המגוונת ("מועדון חבצלת", "בימת מודיעין", "סינמה בלש") ופעילות ייחודית למשפחות השכולות. ליתר פירוט אני מפנה אתכם לדבר המנכ"ל ב"מבט מל"מ" 69 שהופץ ביולי. ברצוני להדגיש את פעילותו של מרכז המידע למודיעין ולטרור ע"ש מאיר עמית בכלל ותוך כדי המבצע בפרט (ראה בהמשך), על כן מצאתי לנכון להפיץ אליכם את המסמך הרצ"ב כדוגמה לתרומתו במערכה התודעתית. המשך בעמוד 2

דבר העורכת

קוראים יקרים,

בזמן המלחמה, ברעום התותחים, רואים הלוחמים את החיים ואת המוות דרך כוונת הרובה. תפקידה למקד, לצמצם, להוביל את הכדור לנקודה אחת. תפקיד המודיעין הוא לספק מטרות לאוחזי הרובה, אך גם לראות תמונה רחבה הרבה יותר. לנסות להבין את מירב המעגלים שסביב המלחמה, גם את אלה המדיניים, אפילו ההיסטוריים. מבצע "צוק איתן" הוא אמנם מאבק נגד טרור הרקטות והמנהרות של עזה, אך בה בעת הוא גם חלק בלתי נפרד מהמערכה האזורית ואף העולמית בין אסלאם קנאי לבין שוחרי סדר מודרני.

ישראל נמצאת בחזית מאבק זה, אך יש לו חזיתות רבות נוספות, במזה"ת והרבה מעבר לו, בתבל כולה. את המלחמה בחמאס יש לנהל תוך מודעות לכך, ותפקיד המודיעין הוא לחקור, לדון, וגם להצביע על כיווני פעולה אפשריים, רצויים. ראייה עשירה המסייעת להבין סיכונים וסיכויים, מחדדת את ההבחנה בין בני ברית אפשריים לאויבים מרים וקשים, והיא נכונה גם מבחינת הצגת מאבקה של ישראל בחזית דעת הקהל בעולם הנאור.

המל"מ, כמאגר הניסיון והתבונה של ותיקי קהילת המודיעין, פועל באופן סדיר להעמקת לימודם של כלל המעגלים הללו. בגיליון זה תוכלו למצוא מידע ונתונים מבעד לכוונת המבצעית של "צוק איתן", ולצידם גם דיווח על דיון מעמיק יותר במסגרת "בימת מודיעין" שהוקדש לנושא: הג'יהאד האסלאמי - השלכות על ישראל. כמו כן, תוכלו לקרוא על הפעילות בתחום ההנצחה והמורשת ועל הנעשה בעמותות השונות.

קריאה מעניינת ומהנה,
יוני ארליך

עזה. בתקשורת הישראלית דווח, כי משלחת ישראל המונה שלושה נציגים, הגיעה אף היא למצרים ונועדה עם המתווכים המצריים - כך נפתח עדכון מספר 21 שפורסם ב-6 באוגוסט באתר האינטרנט של המרכז. למבצע "צוק איתן" קדם מאמץ מודיעיני אינטנסיבי מתמשך של אמ"ן והשב"כ שאפשר פגיעה ב"בנק מטרות" במכה האווירית שפתחה את המבצע החל מ-8 ביולי 2014 ונועדה לפגוע ברשימה של יעדים בעזה. מודיעין פיקוד הדרום, בסיוע כלל מערכי אמ"ן, ובעיקר מערך החוזי, למד"ן בחיל האוויר ומד"ן בחיל הים, עמלו על המלאכה זמן רב לפני המערכה. מטרות אלה כללו בעיקר מערכי שיגור רקטות, מפקדות, מחסנים ומתקני יצור וכן מאמץ לאתר את המנהרות לסוגיהן.

מערך האיסוף הופעל מעמדות קדמיות בשטח ומאמצעים הפרוסים לרוחב הגזרה. התצפיתניות שפעלו מתוך חמ"לי האיסוף צפו לא רק לעומק השטח, והתמקדו בסריקת השטח הקרוב לנבול כדי לאתר חוליות אויב שפעלו מתוך מנהרות התקיפה. התצפיתניות, האמונות על הכיסוי השוטף של הגזרה, פעלו באינטנסיביות רבה, והצליחו לאתר ולהתריע במספר מקרים על חוליות חמאס אשר יצאו ממנהרות תקיפה בשטחנו, במטרה לבצע פיגוע הרג וכיוונו את הכוחות הלוחמים לסיכול הפיגוע. עם היציאה למאמץ תקיפה קרקעי, השתלבו בלחימה מערכי מודיעין השדה, מחלקות המודיעין ברמת הפיקוד, האוגדות, הגדודים והיחידות המיוחדות. כל אלה זכו להיעזר במערכות הלוחמ"מ (לחימה מבוססת מודיעין) שפותחו באמ"ן. המודיעין המבצעי המדויק הגיע הישר אל המפקדות והמפקדים גם בדרגי השדה הנמוכים.

דף הפייסבוק, רשת "פלסטיין", 5.8.14

ומאמצעים הפרוסים לרוחב הגזרה. התצפיתניות שפעלו מתוך חמ"לי האיסוף צפו לא רק לעומק השטח, והתמקדו בסריקת השטח הקרוב לנבול כדי לאתר חוליות אויב שפעלו מתוך מנהרות התקיפה. התצפיתניות, האמונות על הכיסוי השוטף של הגזרה, פעלו באינטנסיביות רבה, והצליחו לאתר ולהתריע במספר מקרים על חוליות חמאס אשר יצאו ממנהרות תקיפה בשטחנו, במטרה לבצע פיגוע הרג וכיוונו את הכוחות הלוחמים לסיכול הפיגוע. עם היציאה למאמץ תקיפה קרקעי, השתלבו בלחימה מערכי מודיעין השדה, מחלקות המודיעין ברמת הפיקוד, האוגדות, הגדודים והיחידות המיוחדות. כל אלה זכו להיעזר במערכות הלוחמ"מ (לחימה מבוססת מודיעין) שפותחו באמ"ן. המודיעין המבצעי המדויק הגיע הישר אל המפקדות והמפקדים גם בדרגי השדה הנמוכים.

מערכות המידע המודיעיניות חוברו בחלקן למערכות צי"ד (צבא יבשה דיגיטאלי), המשמשות כיום את כלל צה"ל. בנוסף לכך, פעלו בשטח צוותי תצפית ממערך האיסוף הקרבי, אשר סייעו לכוחות הלוחמים בתצפית בתוך אזור הלחימה, באיתור אויב ובהכוונת הכוחות.

במאמץ המודיעיני המתמשך השתלבו כלל המערכים: המערך הסיגניטי ריכז מאמצים, יחד עם

הסיקור בתקשורת הערבית: "אלשרק אלאוסט" - הלחימה בשג'יעה

השב"כ, לאתר ולהציף פעילות ומיקומים של מערכי האויב; מערך החוזי עדכן את ממצאיו (כולל חיפוש פירי מנהרות), הצביע על מטרות והעביר מודיעין לכוחות בשטח; מערך היומינט סייע לשב"כ, גם בתחום חקירת השבויים; מודיעין השדה, ובעיקר מחלקת המודיעין של פד"ם, עדכן וייצר עזרים לצורכי הכוחות המתמרנים ולמערכי האש הפועלים בשטח; ומערך המ"מ תרם את חלקו שיסוקר, אם בכלל, בעוד שנים.

דני אשר

משולחן המנכ"ל תא"ל (מיל') דוד צור

בימים אלה מלאו 5 שנים למותו של אלוף מאיר עמית שהיה ראש המוסד. מאיר עמד בראש הצוות המייסד של המל"מ, שימש כיו"ר המל"מ במשך 20 שנה (עד 2005) ובשנותיו האחרונות היה נשיא המל"מ. מאיר ראה במל"מ את אחד משני מפעליו החשובים (יחד עם הלוויין עמוס). לאחר שסיים את הקריירה הצבאית והמוסדית המכובדת שלו בהקימו את

המל"מ אמר: "חיפשנו דרך נאותה להעלות את זכרם ולשמר את מורשתם של לוחמי הסתר... רצינו להקים כאן מקום חי ופעיל, מקום שיהווה תרומה ממשית לחינוך הדורות הבאים על ערכי מורשת המודיעין". מאז פועלים ההנהלה, המתנדבים ועובדי המל"מ ואתר ההנצחה ברוח דברים אלה. מאחל לכולכם המשך קיץ שקט. מצפה לראותכם בכנס החברים ב-15 בספטמבר.

בברכה, דודו צור

"צוק איתן" והמלחמה על התודעה

לעוצמת ההשפעה של התקשורת בכלל ושל התקשורת האלקטרונית והאינטרנט בפרט על ניהול מלחמה וניהול המדיניות יש משמעות אסטרטגית מכרעת. על כן בולט מאמץ הסברה ממלכתי לקידום ענייניה של ישראל גם בתקשורת הבינלאומית והישראלית במדיה החדשה והוותיקה. ההסברה ועיצוב התודעה הציבורית בארץ ובעולם משפיעים באופן משמעותי על תוצאות המלחמה ודימויה - ניצחון או כישלון. מספר גופים הקשורים בקהילת המודיעין פעלו באופן שוטף לאספקת תמונת המידע בעולם ובארץ: יחידת האוסינט (מודיעין ממקורות גלויים) הפיצה באופן שוטף מידע מעובד, אמ"ן שחרר לדובר צה"ל חומר "מפיל" על השטח ועל הפעילות, וגם פרסומיו באינטרנט של מרכז המידע למודיעין ולטרור שהופצו בשפות רבות תרמו ליצירת תמונה בזירה הבינלאומית. המידע שנאסף עובד לתוצרים שונים במשרד החוץ ובחטיבת דובר צה"ל והופץ בשש שפות - עברית, ערבית, אנגלית, רוסית, צרפתית וספרדית בתקשורת האלקטרונית ביו-טיוב, בפייסבוק, בטוויטר, באינסטגרם, באתר האינטרנט של צה"ל ובתקשורת הכתובה.

אפרים לפיד

דף הפייסבוק, רשת "פלסטין", 5.8.14

במהלך "צוק איתן" היו קרוב לחצי מיליון כניסות לאתר האינטרנט של מרכז המידע למודיעין ולטרור. למידע עדכני על המצב: www.terrorism-info.org.il

מהנעשה במל"מ

טקס ההנצחה השנתי לחללי קהילת המודיעין

סרן ניר פורז ז"ל

של סמל ראשון עידן אלפר ז"ל, ששירת כלוחם ביחידת מודיעין מטרת של האיסוף הקרבי ונפל באסון המסוקים בפברואר 1997, אמר קדיש. את דבר המשפחות השכולות נשאה מתי פורז, אימו של סרן ניר פורז ז"ל, שנפל כמפקד צוות בסיירת מטכ"ל בניסיון החילוץ של נחשון וקסמן ב-1994 ואלמנתו של רס"ן מעוז פורז, טייס שנפל במלחמת יום הכיפורים.

שר הביטחון, משה יעלון, אמר עוד בנאום: "אתגרים רבים לפנינו, מקרוב ומרחוק, לאורך הגבולות ובתוכם. המזרח התיכון משנה פניו, ומולנו מתייצבים מדינות וארגוני טרור אשר שמו להם למטרה להתיש אותנו ולשבש את חיינו..." [דברי יעלון נישאו מספר שבועות לפני מבצע 'צוק איתן'] והשר הבטיח "...לא נאפשר גם לשבש את חיינו בגבול הצפון או מרצועת עזה, ונדע להפעיל את עוצמתנו כדי לפגוע במי שיעז להפר את הריבונות שלנו וינסה לפגוע באזרחי ישראל או בכוחות צה"ל...". ועוד אמר השר: "מערך המודיעין של מדינת ישראל הוא בעל תפקיד מכריע, מעצב מציאות של ממש בהתמודדות שנכפית עלינו עם שכנינו... יכולותינו המודיעיניות הן נדירות באיכותן, דגם לחיקוי ברחבי העולם, אשר בזכות האנשים מגיעות בכל פעם לפסגה חדשה של מציאות ואומץ, תחום ויצירתיות, והן אלו אשר מעניקות לנו הקברניטים יכולת להוביל את ישראל בדרך בטוחה ויציבה." למשפחות השכולות אמר השר לסיום: "אתן בחרתן בחיים, בחרתן להמשיך בחיי עשייה ויצירה למרות הקושי העצום. הפכתן, גם אם בעל כורחכן, לסמל לכולנו, בתעצומות נפש, ובגבורת ההתגברות על החלל שנפער, הצער והכאב. זוהי גבורתכן."

זר המרכז למורשת המודיעין הונח ע"י ד"ר יוסף מרוזן, ממקימי אתר ההנצחה ואחיו של סא"ל ד"ר משה מרוזן ז"ל, שהוצא להורג בתליה ב-31 בינואר 1955 בקהיר. לצידו הייתה נכדתו המשרתת באמ"ן. האירוע הופק ע"י ענף פרט בחיל המודיעין בשיתוף המל"מ וגופי הקהילה.

גדעון מיטשניק

המבון - אנדרטת ההנצחה לחללי הקהילה

"כמידי שנה אנו נפגשים כאן במקום המיוחד הזה, אשר מנציח את זכרם של הבנים והבנות, אנשי ונשות הסוד והסתור... ופוגשים בעוצמתה המרשימה של מערכת הביטחון הישראלית, עוצמה שהבנים והבנות היו חלק ממנה... מי שעשייתם בימי חייהם הייתה נחלת מעטים בלבד וגם לאחר שמסרו את נפשם נותרו בודדים שיכולים לספר על מעשיהם... 'בהשקט ובבטחה תהיה גבורתכם' נכתב בספר ישעיהו פרק ל' פסוק ט"ו ואכן, כשהם נעלמים מהעין, ומלאכת הקודש שלהם ידועה למתי מעט, היו הבנים שותפים למעשה הבנייה של מדינת ישראל...". כך אמר שר הביטחון משה (בוגי) יעלון, שהיה האורח המרכזי בטקס ההנצחה השנתי לחללי קהילת המודיעין, שהתקיים ב-23 ביוני 2014 באתר ההנצחה בגלילות. לצידו נטלו חלק: הרמטכ"ל רב-אלוף בנימין (בני) גנץ, ראש אמ"ן אלוף אביב כוכבי, ראש השב"כ יורם כהן, ראש המוסד תמיר פרדו, סמנכ"ל וראש אגף ההנצחה והמשפחות השכולות במשרד הביטחון אריה מועלם, קמנ"ר תא"ל אלי בן מאיר וקצין האיסוף הקרבי תא"ל גיא בר לב. יו"ר המל"מ ד"ר צבי שטאובר, המנכ"ל תא"ל (מיל) דוד צור חברי ההנהלה, בכירי קהילת המודיעין בעבר, בני המשפחות השכולות, רבים מקציני אמ"ן ועמיתי המל"מ השתתפו גם הם בטקס. הרב הראשי לצה"ל, תא"ל רפי פרץ, קרא פרקי תהילים ויורם אלפר, אביו

הג'יהאד האסלאמי - השלכות על ישראל

משתתפי בימת מודיעין

היא מקדמת, במיוחד מאז הפלישה הסובייטית לאפגניסטן ב-1979, חינוך אסלאמי (דעוה) ורשתות חברתיות, ובאמצעים של מימון והשפעה, חותרת להפיץ אסלאם רדיקאלי מהפכני הפועל כיום: נגד השליטים במדינות המרחב, המואשמים שסטו מדרך האסלאם; וכן לשאת את נס המאבק נגד המערב.

תנועת האחים המוסלמים שנוסדה במצרים ב-1928, הפכה גם היא במקומות מסוימים לתנועה רדיקאלית אלימה. כיום כבר ניתן לקבוע, כי האחים המוסלמים פועלים ע"פ מאפיינים השונים ממדינה למדינה ואין מדובר בתנועה פוליטית או דתית אחת. זיסר הוסיף, כי הנקודה המרכזית שיש למקד עליה כיום את הדיון היא התופעה הכללית של קריסת המסגרות המדינתיות המודרניות במזרח התיכון, שהעלתה במלוא חומרתן בעיות חברתיות וכלכליות קשות ואפשרה את כניסתם של כוחות אסלאמיים רדיקאליים ואלימים לתוך הואקום שנוצר. לפיכך, לא ניתן יותר להתמקד רק בניתוח המאבק המתנהל באזור בין הסונה לשיעה.

חיים תומר סקר את התפתחות איום הטרור של הג'יהאד האסלאמי העולמי וכיצד התמודדה ישראל עם הטרור השיעי והסוני לאחר הפיגועים בספטמבר 2001. למעשה, קהילת המודיעין בישראל נדרשה לתת מענה ארגוני ומבצעי לאחר הפיגועים במומבסה בנובמבר 2002. מאז, פועלים גורמים אסלאמיים קיצוניים

ביתר שאת נגד מטרות ישראליות בכל רחבי הגלובוס, וקהילת המודיעין הישראלית נדרשה להיערך מחדש כדי להתייבב מול האתגר. "הדאעש" (המדינה האסלאמית בעיראק ובשאם) "יצא מן הארון", מבית מדרשו של אסאמה בן לאדן. מטרת העל של הארגון היא הקמת ח'ליפות אסלאמית, תחילה בשטחים שישוחררו מעול השליטים המושחתים

המשך בעמוד 5

המצב הכאוטי במזרח התיכון יימשך עוד זמן רב והואקום שנוצר מקריסת המדינות ינוצל ע"י ארגוני הג'יהאד להתפשטות נוספת ולכוון פעילות טרור גם נגד ישראל

המפגש השני בסדרת מפגשי "בימת מודיעין", הפתוחים לקהל הרחב, התקיים במל"מ ביום ששי 4 ביולי 2014 בשיתוף פעולה עם ישראל דיפנס, ביוזמתו ובהנחייתו של תא"ל (מיל) אמנון סופרין, והיה מרתק לא פחות מקודמו. מנכ"ל המל"מ תא"ל (מיל) דוד צור פתח את האירוע ופרופ' אייל זיסר, היסטוריון של המזרח התיכון ודיקן הפקולטה למדעי הרוח באוניברסיטת תל אביב, חיים תומר בעבר ראש אגף המודיעין של המוסד ואמנון סופרין שהיה גם הוא בעבר ראש אגף המודיעין של המוסד, קיימו דיון מקצועי ומעמיק בנושא הג'יהאד האסלאמי במזרח התיכון והשלכותיו על ישראל. בחלק השני של המפגש תאר י"ב בכיר במוסד לשעבר, את התרומה המשמעותית שמילא המוסד ברגעים קריטיים ביצירת תמונת מודיעין עדכנית ומדויקת של המידע שהיה חיוני לצורך הצלחת מבצע שחרור בני הערובה באנטבה ב-4 ביולי 1976. הנחה עמיר רפופרט מ"ישראל דיפנס".

מימין: חיים תומר אמנון סופרין ואייל זיסר

ברב שיה על הג'יהאד האסלאמי - פתח סופרין בהצגה קצרה של האתגר האסלאמי על גלגוליו ורקעיו ההיסטוריים והאידיאולוגיים. לדבריו, האיום הנשקף לביטחונה של ישראל מצידו של האסלאם הרדיקאלי הסוני הטרוד אותנו בתחילה פחות. ואולם, זה הלך והתעצם עד שהפך לאתגר של ממש, במיוחד בעקבות פיגועי מגדלי התאומים בניו יורק ב-11 בספטמבר 2001. אירועים אלה עוררו נחשול עצום ברחבי העולם המוסלמי.

התופעה של האסלאם הרדיקאלי התחילה הרבה לפני אסאמה בן לאדן, ציין זיסר בפתח דבריו. כבר במאה ה-17 קמו תנועות שביקשו למצוא בחזרה אל המקורות האותנטיים ואל מורשת האבות הקדמונים מימי ראשית ימי האסלאם, את המענה למצוקות היום-יום ולאתגר החיים המודרניים שהציב המפגש עם המערב. הוואביה, שקמה בחצי האי ערב באמצע המאה ה-18, חתרה לממש תפישה פוריטנית קיצונית של חזרה אל המקורות.

אבו בכר אל בגדאדי, מנהיג דאעש בעיראק

ממנו בהמשך והיא פועלת עתה בהקשר מקומי סורי בכוונה להפיל את משטר אסד. הארגון מקבל סיוע מסעודיה, מקטר, ומתורכיה והוא מנצלו לצורך התבססות והתרחבות. גם בעיראק הגרעין הקשה של הדאעש מבוסס למעשה על הצפון הסוני ועל השבטים שנרמסו באכזריות ע"י השלטון השיעי היושב בבגדאד. ומה הלאה? - זיסר העריך כי המצב הכאוטי במזרח התיכון יימשך בתקופה הקרובה ואין לו פתרון נראה לעין.

אשר להשלכות על ישראל - המציאות הפכה מורכבת וסבוכה: כדי לבלום את התפשטות דאעש, האינטרס של ישראל יכול להיות אפילו המשך שלטונו של בשאר אסד. יתרה מכך, חיים תומר ציין כי ההתמודדות עם הטרור עשויה לעודד קידום שיח אסטרטגי וטיפוח של ערוצי תאום ושתוף פעולה עם מצרים ועם המשטרים הסוניים בסעודיה, במפרץ, בירדן ועוד. למרות הקושי לגבש אסטרטגיה כוללת אחת שתתן מענה באותה עת גם לטרור השיעי, מבית מדרשה של איראן, וגם לאיום של האסלאם הסוני הרדיקאלי, יש לחתור לכך.

בעיראק, בסוריה, בלבנון ובירדן, ובכוונתו להרחיב את פעילות הטרור שלו גם לשטחה של ישראל.

זיסר ציין, כי הדאעש נולד באלקאעידה, אולם תפקידו כארגון גג לכלל הארגונים האסלאמיים הפונדמנטליסטיים מצוי בנסיגה לאחר חיסול בן-לאדן. הכוחות המקומיים בסוריה ובעיראק חשים חזקים מספיק כדי לקרוא עליו תיגר, לפעול באופן עצמאי ממנו ולקדם יעדים מקומיים. ג'בהת אלנוצרה למשל, שהייתה בראשיתה שלוחה של דאעש, התנתקה

מפגן תמיכה של תושבי רפיח הפלסטינית בדאעש, אשר פוזר ע"י משטרת החמאס

הנחלת המורשת במל"מ

הנחלת מורשת קהילת המודיעין וערכיה היא אחת המשימות החשובות ביותר של המל"מ. בסיום שנת העבודה תשע"ד הוצגה העשייה העשירה והמגוונת בתחומים הבאים:

ביקורים במל"מ: סיום שנת

ההדרכה תשע"ד צוין ככנס מתנדבים שהתקיים במל"מ ביום ראשון 27 ביולי 2014. יו"ר המל"מ ד"ר צבי שטאובר והמנכ"ל תא"ל (מיל) דוד צור פתחו את הכנס בהדגשת החשיבות שהנהלת המל"מ מייחסת למפעל ההתנדבות ולהנחלת מורשת קהילת המודיעין לנוער ולציבור הרחב. ככנס נכחו המתנדבים, התורמים מזמנם, מיכולותיהם ומניסיונם המקצועי

יו"ר המל"מ צבי שטאובר ככנס המתנדבים

העשיר. השנה חל גידול דרמטי במספר האורחים המבקרים במל"מ והנחלת מורשת הקהילה הונגשה, בנוסף לנוער כבעבר, גם לקהלים נוספים של אוכלוסיה בוגרת, מישראל ומחול. גידול זה הוא תוצאה של ריכוז ההדרכה בצוות אחד הפועל בתיאום מלא ומקיים שיווק אקטיבי מול קהלי היעד הרלוונטיים לתחומי העשייה.

צוות ההדרכה בניצוחן של דורית זקס, מירי שד"ר ונינה פתאל סקר את הגידול המשמעותי שחל, בהשוואה לשנים קודמות, בביקורים השנה:

- פרויקט ימי חוויה לנוער - 2180 תלמידים, בעיקר מבתי ספר מהפריפריה ומ"פריפריה חברתית", ביקרו השנה במל"מ (לעומת 1680 בשנת תשע"ג).
- ביקורי מבוגרים - 2207 מבקרים (לעומת 1220 בשנת תשע"ג).
- ביקורי אורחים זרים, משפחות שכולות ו"תשתיות" (מדריכי טיולים וכו') -

565 זרים (לעומת 236 בשנת תשע"ג).

■ 12 קבוצות (91 אנשים) של "תשתיות" - פיתוח קשרים עם גורמים שונים: מדריכי תיירים, מורי דרך, משרדי נסיעות - כתשתית להרחבת ביקורי זרים וישראלים במל"מ.

■ 10 משפחות שכולות (לעומת 4 משפחות אשר ביקרו בשנת תשע"ג).

"צוות הדרכה נודד": כחלק מהמאמץ להנחיל את ערכי קהילת המודיעין ומורשתה לציבורים גדולים ככל האפשר, הוחלט לבחון החל מאוקטובר 2014 את הפעלתו של "צוות הדרכה נודד", שייסיר בין אוכלוסיות המתקשות להגיע פיזית לאתר ההנצחה במל"מ. בשלב ראשון הכוונה היא להופיע בפני הגיל השלישי והרביעי. לאחר תקופת הרצה של 3 חודשים יוחלט כיצד להמשיך את הפרויקט בעתיד.

קהילת המודיעין בסרט: המל"מ שוקד על התנעת פרויקט נוסף שתכליתו הכנת מספר סרטים על תולדות קהילת המודיעין. בראש הצוות עומד מר ירין קימור, בימאי ומפיק תכניות בטלוויזיה הישראלית בעבר. ועדת היגוי בהשתתפות נציגים מכלל ארגוני הקהילה תגבש את מבנה הסרטים ואת תוכנם. עודד חביב ירכז מטעם המל"מ את הפרויקט כולו, שכבר הוקצב לו מימון ראשוני לצורך ביצוע תחקירים.

"בימת מודיעין": לאחר שקוימו עד כה שני אירועים, התעצבה והתמסדה מתכונת "בימת מודיעין" - סדרת מפגשים של המל"מ וישראל דיפנס עם "האנשים שעשו ועושים מודיעין". מפגש "בימת מודיעין" מס' 2 התקיים ב-4 ביולי 2014 ועסק באיום הטרור האסלאמי הקיצוני ("הג'האד העולמי") במזרח התיכון והשלכותיו על ישראל בפרט (ראה דיווח בנפרד). ב-19 בספטמבר יתקיים מפגש מספר 3 של בימת מודיעין. המפגש יעסוק הפעם בנושא ערביי ישראל - בין הזדהות עם הפלסטינים לזהותם הישראלית. פרטים באתר האינטרנט של המל"מ.

אמנון סופרין- ראש ועדת מורשת ותכנים

"הנסיך הירוק" - סוגיות בהפעלת מקורות חיים ברקע לסיפורו של מסעב יוסף

דבר את התוצאות. הרכז נדרש בתהליך הגיוס וההפעלה להנחיל לסוכן מדוע הוא צריך לספק את המידע שיפגע באנשים אחרים, עד כדי הריגתם, ולשכנע אותו שהוא עצמו מונע מהרצון לסייע לעמו.

לעיתים, המידע הטוב יגיע כבר בראשית התהליך. המפעיל נדרש לוודא שהסוכן נשאר נאמן לו ומתגבר על השנאה הבלתי פוסקת שהוא חש מסביבתו הקרובה. למחויבות האישית שחש הסוכן כלפי מפעילו יש חשיבות עצומה בהצלחת המשימה. עליו להבטיח שהסוכן לא נחשף והוא אינו מופעל גם כסוכן כפול. אבל הגרוע מכל הוא מקור בוגד, שמנצל את הקשר אל המפעיל והקרבה הפיזית אליו כדי לבצע פיגוע. כשסיפור כזה מתמשש מתרחש אסון. תהליך הבגידה של המקור/הסוכן מתחיל עם גיוסו. לאחר גיוסו,

המקור חוצה למעשה את הרוביקון ועובר צד, עם כל המשתמע מכך כלפי עצמו, כלפי משפחתו וכלפי עמו. לכן המפעיל חייב להיות דרוך ומוכן כל הזמן לקראת אפשרות בגידה. בעבר היו מפעילים שנלכדו במלכודת שנטמנה להם: המסתערב איש 504 בחקוק כהן היה הראשון בשנת 1951, ואחריו הרכז מוסא -משה גולן ז"ל, רכז השב"כ זאב גבע ז"ל, רכז השב"כ עודד שרון ז"ל, חיים נחמני ז"ל ונועם כהן ז"ל, וקצין 504 סא"ל יהודה אדרי ז"ל. עם זאת, אין שמחה גדולה יותר מההצלחה לסכל פיגוע כתוצאה ממידע מודיעיני שמקבל המפעיל מהסוכן שלו. במקרה של מסעב מדובר בהפעלה ארוכת שנים. למרות העלויות והמורדות לאורך הדרך, הזיקה האישית החזקה בין המפעיל לבין הסוכן היא זו שהביאה לתוצאות הרצויות. עם סיום תפקידו של המפעיל, לא הצליח מחליפו להמשיך את הפעלתו של הסוכן, אך היחסים המיוחדים בין הסוכן לבין מפעילו היו לחברות אמיצה חוצה עמים וגבולות.

אריה (לייבו) לבנה

מפגש נוסף במסגרת מועדון "סינמה בלש" של המל"מ התקיים ביום ראשון 22 ביוני 2014 בקולנוע רב חן בהרצלייה, במהלכו הוקרן הסרט "הנסיך הירוק". הסרט עוסק בסיפורו של אחד ממקורותיו הבכירים של השב"כ מסעב חסן יוסף, בנו של השייח' חסן יוסף מראשי החמאס באיר"ש, אשר גויס כסוכן בצמרת תנועת חמאס ופעל כסוכן למעלה מעשור. מערכת היחסים הייחודית בין מסעב לבין מפעילו הישראלי היא העומדת בליבו של הסרט. ספרו "בן החמאס", שגולל את סיפורו, הפך לרב מכר.

בנעוריו, נטל מסעב חלק בפעילותו הצבאית של הארגון עד שנעצר על ידי צה"ל. לדבריו, במהלך שהותו בכלא חל בו שינוי אידיאולוגי עמוק - הוא החליט "לחצות את הקווים" ולהיענות להצעת השב"כ להפוך לסוכן. זאת לטענתו, משום אכזריותם ושחיתותם של אנשי החמאס בשטחים כפי שנחשפו בפניו בכלא, והעובדה שנחשף לדת הנוצרית, שבה מצא הטפה לפיוס ולחמלה אנושית.

במשך עשר שנים סייע מסעב בהסגרתם וחיסולם של מפקדי החמאס, חשף חוליות מחבלים מתאבדים, ומנע פיגועים בתחומי ישראל. בה בעת, דאג מסעב לשמור על חיי אביו, ואף הביא למעצרו כדי שלא יחוסל בידי צה"ל. להשלמת מראית העין, הוא גם "ביים" בשיטתו צה"ל את ניסיון חיסולו שלו עצמו.

ההרצאה לאחר הסרט עסקה בסוגיות בהפעלת מקורות ביעד אלים. איתור, גיוס והפעלה של סוכנים ביעדים אלימים הם עיקר עשייתו של איש השטח - הרכז - בעבודתו של שרות הביטחון (השב"כ) בשטחים. במקרה שלפנינו, מדובר בגיוס סוכן שהיה כבר פעיל בזרוע הצבאית של החמאס וגם נגיש למידע אודות פעילותו הצבאית של הארגון. הגיוס וההפעלה הם אמנות של חיזור, עקשנות ודבקות במשימה. מדובר בתהליך שבו נעשה מאמץ להעביר פלוני ממצב בסיסי של אנטי למצב של נכונות לדווח ולהפיליל אחרים, חלקם עשויים להיות קרובים אליו אישית. בתהליך זה יש חשיבות רבה לפיתוח מניעים ארוכי טווח כשהמניע המרכזי בהפעלה הוא קיומה של זיקה אישית שמתפתחת בין הסוכן למפעילו, והיא שמניבה בסופו של

אניגמה: על ייצוג סיגינט בקולנוע וההיבט האנושי של מפענחי הצופן בצבא הבריטי

מועדון סרטי מודיעין במל"מ

סרטו של מייקל אפנד "אניגמה" משנת 2001, על המאמץ לפצח מחדש את הקוד שבו העבירו הנאצים במלחמת העולם השנייה מידע בין הצוללות לבין צי הספינות, עומד בליבו של סרט המודיעין שהוקרן במל"מ ביום שלישי 8 ביולי 2014. הסרט עוקב אחר פעילותה של מחלקת פענוח הצפנים בצבא הבריטי, חושף הקשרים מעולם הסיגינט והיומינט, האנשים העוסקים במלאכה והיחסים ביניהם, וכמובן ברוח התקופה חושף שגם לנשים היה תפקיד בפיצוח קושיות מתמטיות. פרופ' יגאל שפי הרצה במקצועיות ובצורה מרתקת על מודיעין ותרבות פופולארית: סיגינט וייצוגו בקולנוע. אזעקת "צבע אדום" שנשמעה לראשונה גם במל"מ, ומשחק הגמר באותו ערב בכדורגל בין גרמניה לארגנטינה, לא פגעו בהנאה השלמה של הנוכחים.

CONTACT US
שלחו משב ותגובות למערכת

עמותת מודיעין 10

כנס מרחב דרום לדורותיו

ב-20 ביוני 2014 נערך במלון דן "גני אשקלון" כנס של בוגרי מרחב דרום לדורותיהם. כנס זה, כקודמיו במרחב צפון ומרכז, נערך במסגרת הפעולות לשימור המורשת המתבצעות ע"י עמותת "מודיעין 10". היה זה כנס מרגש בו נפגשו חברים משכבר הימים, אשר שירתו במרחב לדורותיו ואם תרצו, הם אלו אשר עיצבו את ההיסטוריה של המרחב. הם אשר פעלו יחדיו כל אחד בגזרתו ובתקופתו, במלחמות ישראל וביניהן, במבצעי צה"ל ובביטחון השוטף. מפקדי המרחב, הקת"מים, "המדריכים המלווים" המזכירות, הנהגים, המתרגמים ואנשי המנהלה פעלו יחדיו ומן הראוי לציין את "רוח האחוה והשיתוף", אשר ציינו את פעילותם, ורוח זו הועברה מדור לדור.

בארגון הכנס, כמו בתקופת השירות חברו יחדיו אנשי הועדה המארגנת בניצוח יו"ר העמותה ל"הרים" את האירוע, החל מאיתור האנשים שלא היה פשוט כלל ועיקר, והתוצאות ניכרו בפועל. לאירוע הגיעו בין השאר "אנשינו", המתגוררים כיום בצ'כיה ובארה"ב, ומצאו לנכון להיענות לקריאה ולהתייצב למפגש. התייצבותם מעידה יותר מכל על המאמץ שהושקע למצוא את האנשים באשר הם, כאשר עם חלקם לא קיים כל קשר מזה עשרות בשנים. באירוע נכחו כ-150 משתתפים ובכללם מפקד היחידה הסדירה, הסגל הבכיר שלה וקצינים אשר שירתו במרחב.

פתיחת האירוע הוקדשה למפגשי הרעים אשר הגיעו מכל קצוות הארץ. לאחר ה"איחוד מחדש" בירכו מפקד היחידה ע' ויו"ר העמותה גדי זהר על ייזום הכנס והביצוע המוצלח. במרכז האירוע עמד "פסטיבל" מספרי הסיפורים בהנחייתו של איש הטלוויזיה והתיאטרון יוסי אלפי, בהשתתפות: אליעזר (גיזי) צפריה, יוסי לבקוב, קצינים בסדיר ובמילואים והח"מ. כאן העלו המשתתפים סיפורי הווי מעבודתם ומן המבצעים שבוצעו במרחב, דוגמת המבצע הייחודי לחיסולו של מפקד הפידאיון ברצועת עזה מצטפא חאפז. כ"סוכריה" מיוחדת הוקרן סרט בו כיכבו מספר נשים של קציני המרחב, אשר הוסיפו אף הן מספר סיפורים פיקנטיים בהם תוארו האירועים במרחב מנקודת

השקפתן. במשתתפות: גלילה זאבי, ליליק זקס, סימה בן-שושן, נעמי ארזי וצביה סימון.

מרחב דרום, שהיה פרוס על פני שטחים נרחבים בהיותנו "אימפריה", כלל בתקופות שונות בסיסים בבאר שבע, אילת, חברון, קציעות, אל-עריש, קנטרה אבו רודס ופאידי, ועובדה זו באה לידי ביטוי בתכנים השונים של האירוע. פריסה זו, אליה התלוו הנסיעות הבלתי נגמרות במרחבי הנגב וסיני יומם וליל, תרמה לא מעט לרוח הצוות ולסיפורי ההווי שדומה כי לו היה המפגש מתמשך ימים רבים הם לא היו נגמרים, כי "את המנגינה הזו אי אפשר להפסיק". בתום האירוע התפזרו המשתתפים איש ואישה למקומותיהם, כאשר הם נושאים עמם זיכרון של מפגש נוסטלגי ומרגש "עם טעם של עוד". מן הראוי להוסיף, כי אותה רעות מופלאה היא אשר יזמה והקימה את עמותת "מודיעין 10" לפני למעלה מ-15 שנים. אסיים בקריאה למשתתפי הכנס אשר אינם נמנים על חברי העמותה למלא את הטפסים שהועברו אליהם ולהצטרף לפעולותינו.

יגאל סימון

עמותת 'שובל'

בחירות לוועד עמותת שובל

בימים אלו מתקיים סבב הבחירות של ועד עמותת "שובל". הבחירות לוועד נערכות אחת לשנתיים.

חלק מחברי הוועד הנוכחי חייבים לסיים את פעילותם בוועד בתום שתי תקופות שבהן שמשו כחברים מתנדבים. סבב הבחירות מתוכנן להסתיים במהלך אוגוסט 2014.

י ברק

הכנס השנתי של האגודה הבינלאומית להיסטוריה של מודיעין 2015

האגודה הבינלאומית להיסטוריה של המודיעין תקיים את הכנס השנתי ה-21 שלה ב- 8-10 במאי 2015 בזגרב, קרואטיה. בכנסים אלה משתתפים עשרות חוקרים ואנשי מודיעין בעבר ובהווה ממדינות שונות. חברים המעוניינים להשתתף מוזמנים להיכנס לאתר האגודה: www.intelligence-history.org אפרים לפיד

אירוע ההתרעה השנתי של עמותת ש.מ. 2 לזכרו של תא"ל יואל בן פורת (ז"ל)

תא"ל יואל בן פורת (ז"ל) 2007 - 1931

יואל בן פורת נולד בעיר סקאלט (מזרח פולין) בשנת 1931. עיר הולדתו עברה חילופי שלטון (פולני, סובייטי, גרמני ושוב סובייטי). לכן חינוכו כלל חינוך דתי יהודי בחדר (למד ביידיש), בית ספר עברי "תרבות" (אביו היה ממייסדי "גורדוניה" ועמד בראש התנועה בעיר, עד לכיבוש הסובייטי של העיר ב- 1939)

ובית ספר פולני ואוקראיני. למרות שאביו היה ציוני וביקש לעלות עם משפחתו לישראל, הוא נכנע ללחץ משפחת אשתו ונשאר בעיר עד בוא הנאצים. לאחר שכל משפחתו נספתה בשואה ב- 1942 יואל התגלגל בין הגטו, מחנה עבודה, ויחד עם פרטיזנים ופליטים שרד כילד ביערות אוקראינה וניצל. ב- 1945 הצטרף לקבוצת נוער של "השומר הצעיר" ועלה איתה לישראל (1947) ב"עליה ב" דרך פולין, צ'כיה, גרמניה איטליה ומחנות המעפילים בקפריסין. מקיים את מצוות אביו האחרונה, הצטרף יואל לקיבוץ יד מרדכי, בראשית מלחמת העצמאות עד שנכבש, ואחר כך התנדב בהיותו בן 17 לגדוד חי"ם העמק והשתלב בהתיישבות בקיבוץ גזית, עד שהתגייס לצה"ל ב- 1950.

כבר בראשית דרכו בצה"ל, בקש יואל להשתלב בכל מה שקשור ב"מודיעין של תקשורת או תקשורת של מודיעין" והפך להיות כדבריו: "לאדם האוכל מודיעין, נושם מודיעין, ישן איתו, וגם ליד ההגה של המודיעין חושב מודיעין, אוהב אמנות זאת, נהנה ממנה, מחפש בה חידושים, מנסה להמציא פטנטים, מלמד, מחנך, כותב ומנסה להשפיע". בשנות החמישים שימש יואל כקצין מודיעין במחלקת מחקר (תוך כדי "מבצע קדש") והעמיק בלימודים אקדמאיים באוניברסיטה העברית על אסלאם, ערבים וערבית. את רוב שירותו הצבאי עשה ביחידה 8200 ועמד בראשה החל משנת 1972, במהלך מלחמת יום הכיפורים ולאחריה. סוגיית ההתרעה עמדה בראש מעייניו. ערב המלחמה ליואל היה ברור כי מדובר במלחמה. מפקדיו לא היו שותפים להערכה זו, והוא, כפי שנהג לכתוב את עצמו, "קצין פולני", לא העז לעקוף את סמכותם. על כך לא סלח לעצמו עד יום מותו. כישלון המודיעין בהתרעה למלחמה הותיר ביואל תחושה עמוקה של שליחות לחקור את הסיבות למחדל המודיעיני, להפיק לקחים, והוא הקדיש לכך את כל זמנו. לאחר שמונה יועץ מיוחד לראש אמ"ן, חקר את הנושא ועשה ללא לאות להנחילו לקהילת המודיעין כולה. יהי זכרו ברוך!

ערב המורשת השנתי בנושא "ההתרעה", החמישי במניין, התקיים בסוף יוני 2014 במל"מ. יוצאי היחידה, סגל הפיקוד הסדיר ובני המשפחה של תא"ל יואל בן פורת (ז"ל) התכנסו לציין 7 שנים לפטירתו, ומילאו גם השנה את האודיטוריום במל"מ. פתח את הערב יו"ר עמותת ש.מ. 2 אל"מ (מיל') ניר למפרט. דבריו של יואל במרחב צפון ב-1989, ברורים ומעוררים כתמיד, הוקרנו בסרטון.

יואל מקבל מהרמטכ"ל דדו את הפיקוד על "המצפה", 1972

אל"מ (מיל') שמואל מויאל העלה קווים לדמותו של יואל מהכרות ממושכת, במיוחד כאשר יואל כיהן כדובר צה"ל. מפקד היחידה כיום תא"ל א' עטט ממכתב שיואל שלח אל פקודיו ימים ספורים לאחר מלחמת יום הכיפורים, והדגיש את מורשת המלחמה על העשייה המודיעינית היום: יואל עסק במחדל המלחמה עד יומו האחרון ועשה ללא לאות להנחיל לדור הצעיר את לקחיה. ראש הזירה המזרחית רס"ן ג', סקר את המתרחש בסוריה כיום, וניתח במקצועיות את ייחודיות המצב ואת מכלול הגורמים הפועלים בה.

תא"ל (מיל') יוסי קופרוסר, שהיה ראש חטיבת המחקר באמ"ן ומשמש כיום כמנכ"ל המשרד לעניינים אסטרטגיים, שיתף את הקהל בהרצאה בניסיונו העשיר. בלב ההרצאה עמדה השאלה כיצד יכול איש המודיעין לקיים שיח איכותי עם מקבלי החלטות בדרגים הבכירים ביותר ולגשר בין תמונת המודיעין שגובשה ע"י

יוסי קופרוסר

הגורמים המקצועיים בצמתים קריטיים של קבלת החלטות בתנאי ודאות לבין הקברניטים, המשוכנעים שיש בידיהם התמונה המלאה והמגובשת הנדרשת להכרעה, והיא שונה מהערכת גורמי המודיעין. מרתקים במיוחד היו דבריו של קופרוסר על המו"מ המדיני שהתנהל בין ישראל להנהגה הפלסטינית בשנות ה-90 ועד פרוץ האינתיפאדה השנייה במספר סבבים בין ההנהגה הישראלית (רבין ב- 1993, פרס ב- 1996 ונתניהו לאחר מכן) במאמץ לקדם הסדר מדיני. הנחה את הערב אל"מ (מיל') יורם סנדר, שגם הציג את הקרן שהוקמה במסגרת המל"מ להנצחת זכרו של יואל בן פורת.

עמותת 'אגמון'

■ **הכנס השנתי של העמותה** - בסוף יוני התקיים הכנס השנתי של אגמון באולם סמולארש בת"א בהשתתפות כ-1000 איש. הכנס עמד בסימן הצדעה למייסדי אגמון. בני משפחות המייסדים קיבלו מנשיא העמותה והיור"ר שלה תעודות הוקרה מיוחדות. מקרב המייסדים נשאר רק ד"ר אלי כהן יבדל"א שהודה בשמם. בכנס ברכו את הנאספים נשיא אגמון נחום, יו"ר הוועד המנהל איציק וראש המוסד. הזמר והצייר דוד ד'אור סחף את הקהל בשירתו. הכנס נחתם בשירת התקווה.

■ **בעקבות מסעם של הרבנים הרב קוק והרב זוננפלד** - בתחילת חודש יוני 2014 התקיים בצפון הארץ סיור בעקבות מסע הרבנים שהתקיים בנובמבר 1913. השתתפו 50 חברי אגמון שזכו לשחזור מרתק של המסע בהדרכתו של אוריאל פיינרמן.

■ **מסעות אגמון בחו"ל** - במהלך יולי בקרו חברי אגמון בערים מוסקבה וסנט. פטרסבורג במסגרת טיול לרוסיה.

נעם שפירא

תערוכה ייחודית במסגרת פרידת המוסד מנשיא המדינה היוצא שמעון פרס

הנשיא היוצא פרס ואברהם ברזילי

נשיא המדינה שמעון פרס נפרד מעובדות ומעובדי המוסד בסדרת אירועים וביניהם תערוכה של מוזיאון המוסד שהוכנה עבורו והציגה כתבי קודש שחולצו ממדינות ערב וכאלה שהיו קשורים לאירועים בהיסטוריה של

המדינה כמו "מבצע יונתן". המוצגים הינם חלק מתערוכה שתוצג בעתיד "שלח את עמי" - מילוט קהילות יהודיות לאורך השנים.

כחלק מן התערוכה הנשיא היוצא פרס נפגש גם עם עובדות ועובדי המוסד, שחולצו על ידי הארגון והפכו להיות בו עובדים מן המניין: א' שעלה כילד מאתיופיה ב"מבצע משה", עת שמעון פרס כיהן ראש הממשלה ואישר את המבצע, ש' שעלתה מעיראק בראשית שנות ה-70, נ' שעלה מסוריה ורעייתו שברחה ממדינה ערבית אחרת. הם נפגשו בארץ ונישאו. אחרון העובדים שפגש הנשיא הוא אברהם ברזילי, גמלאי המוסד, שהקריירה הארוכה שלו התחילה בפלמ"ח, פיקד על הגנת הרובע היהודי בקונסטנטיין (אלג'יריה) כאשר הותקף בחודש מאי 1956, והמשיך כמפקד המבצע להוצאת אחרוני יהודי בגדאד מעיראק, כאלף במספר, בראשית שנות ה-70.

אבנר א.

עמותת בוגרי 8200 בחזית העשייה

קול קורא: תחרות לעבודות בתחום ההתרעה המודיעינית

הקryn ע"ש יואל בן פורת קוראת להגשת עבודות בתחום ההתרעה המודיעינית. פרסים ותעודות הוקרה יוענקו על כתיבת עבודות או על ביצוע מעשים ראויים לציון בתחום ההתרעה, בהם:

- עיונים בסוגיות ההתרעה ברמות השונות - אופרטיביות, אסטרטגית והביטחון הלאומי.
  - ניתוחים היסטוריים של סוגיות התרעיות בתולדות ישראל ובתולדות העמים.
  - מעשים ופרויקטים - טכנולוגיים ואחרים - אשר תרמו לשיפור יכולות ההתרעה.
- על העבודות להיות בלתי מסווגות. גובה הפרס שיוענק: 5,000 ש"ח.

לפרטים נוספים ובירורים: mlm@intelligence.org.il

■ **כנס הנטוורקינג השנתי**: התקיים בגמל תל אביב ב-9 ביוני 2014 בנוכחות 2,500 מוזמנים. בנוסף לתחרות מיזמים שנתית, הועמדו דוכני השמה ומוסדות לימוד למכביר, הושקה תוכנית חברתית של העמותה, התקיים מפגש של חברי העמותה גם במתחם "לא הייטק", ודני סנדרסון הופיע, במיטבו. האירוע סוקר בהרחבה למחרת בערוץ 2 במסגרת "לילה כלכלי".

■ **דרושים עוזרי הוראה בתוכנית "גבהים"**: התוכנית הוקמה לפני כשנה בהובלת יחידה 8200/מטה הסייבר ומשרד החינוך, על מנת להתמודד עם אתגר הסייבר. בבסיס התוכנית עומדת ההנחה ששילוב של תלמידים מצטיינים, סגל הוראה מעולה ותוכנית לימודים קשה ומאתגרת, הם המפתח להצלחה. לשם כך העמותה מאתרת מדריכים ראויים, שמכירים היטב את עולם הסייבר ורוצים להקדיש מעט מזמנם, אך לקחת חלק משמעותי במהפכה חינוכית. למידע נוסף נא לפנות: gvahim.cyber@gmail.com

■ **הכנס השנתי**: 11 בספטמבר 2014 - יתקיים הכנס השנתי בסימן המערך המוטס ביחידה.

שוניה פכט

יום עיון במחנה המעפילים עתלית

ב-24 ביוני 2014 התקיים הכנס השני של עמותת מורשת הבריחה במחנה המעפילים בעתלית. יום העיון השנה התמקד בניצולים: פעילותם בבריחה, הדילמות, והדיון ההיסטורי, פילוסופי בתקופה זו. ד"ר רוני שטאובר, חוקר בכיר בחוג להיסטוריה של עם ישראל באוניברסיטת ת"א נתן הרצאה מבריקה בשאלה: אחרי המלחמה לאן? דרכה של שארית הפליטה. הוא סיפר, בין היתר, על חילוקי דעות בעולם האקדמי בשאלה האם היהודים ניסו אחרי המלחמה לשקם עצמם בפולין, דעה מייצגת ע"י ההיסטוריון ד"ר דוד אנגל, שטען כי פעילי הבריחה הציונים השתלטו על "הרחוב" היהודי ודחפו את הניצולים לארץ ישראל, או האם הניצולים השורדים החלו את תנועת הבריחה הן כבריחה מארצות ההריגה והאנטישמיות והן כבריחה אל ארץ ישראל-הארץ שלהם.

העלה את שאלת תפקידם של הבריטים בפעילות נגד יהודים בזמן המלחמה ולאחריה, וסיפר על המאמצים שהם עשו להפריע לפעילות ארגון הבריחה. לדעתו, היהודים נעו באופן ברור לארץ ישראל לא רק או בעיקר כי חשבו שכאן יהיו בטוחים יותר, אלא כי רק כאן הם ראו סיכוי להתחדשות היהדות. הם באו כי רצו להיות יהודים ולא רק כי רצו מקום בטוח.

ד"ר אריה איתמר, גיאולוג, סיפר את סיפורו האישי כילד בזמן המלחמה. על נדודיו, כילד, בנתיבי הבריחה עם תרמיל קטן על הגב, שהות במחנות עקורים ובהמשך עלייה על האקסודוס. את הכנס הנחה ד"ר מרדכי נאור. מירי נהרי

יונה פריטל מנהלת יד טבנקין דנה בהרצאתה הפרובוקטיבית והמעניינת בשאלה איך מספרים את סיפור תנועת הבריחה ולא רק מה הסיפור עצמו. האם המצילים הם אנשי המוסד לעליה ב? השליחים הארץ-ישראליים? הבריגאדה ש"נשא עמם עלי שכס"? לדבריה, השורדים עצמם הם מצילים ומקומם בסיפור הוקטן.

אורן דגן, פעיל ומדריך בתנועת הנוער דרוו-ישראל דיבר על מקומה ופעילותה של תנועת דרוו - החלוץ בזמן המלחמה ולאחריה, בזמן התארגנות הבריחה ועל דרוו-ישראל שהוקמה בארץ ב-2006 ושמה דגש על ערכים חברתיים, ציוניים וכלל אנושיים.

ד"ר יצחק עזוז, ראש המגמה להכשרת מנהלים במכללת בית ברל,

מפעל קרנות ההנצחה במל"מ

טקס "בשבילי שדות" לחיילים מצטיינים של מערך האוסינט ע"ש מיטל שדות ז"ל

מיטל שדות ז"ל

ביזמה ובעשייה חסרת פשרות לקידומו של המערך ולשימור הרלוונטיות והעוצמה שלו בתודעת היחידה, חיל המודיעין וצה"ל כולו.

השנה התקיים הטקס במל"מ ביום חמישי, 22 במאי 2014 ובמרכזו עמד הפעם האיסוף מהאינטרנט: פיתוח כלים טכנולוגיים, פיתוח מקורות חדשים וחדשנות במיצוי האינטרנט. פרופ' יאיר עמיחי המבורגר מהמרכז הבינתחומי הרצלייה הרצה בנושא: "הטוב, הרע והמכוער באינטרנט", וסקר הנחות יסוד של האינטרנט כסביבה פסיכולוגית ייחודית.

בטקס נשאו השנה דברים גם מפקד הענף, סא"ל ר' ואילן שדות, אביה של מיטל שדות ז"ל. 15 חיילים וחיילות, אע"צ זכו בטקס להוקרה על הצטיינות ייחודית לאורך זמן ופרס על מפעל חיים הוענק לרנ"ג. כמו כן, זכו להוקרה 5 פרויקטים מצטיינים של המערך ו-2 מחלקות. בטקס השתתפו כ-250 חיילים, קצינים, אנשי קבע, אע"צ ובני משפחות הזוכים. לחיילים הזוכים הוענקו תעודות, שי ופרחים שחולקו ע"י מפקד היחידה ובני משפחת שדות.

מערך האוסינט ביחידה 8200 נותן מענה למודיעין ייחודי מרשתות של ציבורים רחבים, המדיה החברתית והמקורות הגלויים. הוא נדרש למלא את משימותיו בעידן של התפוצצות מידע, הזורם בשלל פלטפורמות באינטרנט, שכל אחת מהן טומנת בחובה אתגרים מורכבים בתחום מיצוי המידע וניתוחו. לא בכדי, זקוק המערך לחיילים מובחרים המסוגלים להתמודד עם שלל האתגרים שמציב העידן החדש, חיילים המוכיחים מדי יום כי הם אינם שבעי רצון מסטטוס קוו ושואפים לשיפור והתייעלות מתמדת ובכך מהווים דוגמה אישית ומודל לחיקוי בהתנהגותם ובעשייתם. המערך מוקיר את המצוינים שבאנשיו, אשר הוכיחו לאורך זמן כי מצוינות אינה אירוע חד פעמי אלא הרגל שאין לו קו סיום אלא רק קו זינוק.

במסגרת טקס מצטייני מערך האוסינט "בשבילי שדות" שמתקיים זה שנים, גולת הכותרת של טקס זה היא הבעת הערכה לחיילות וחיילים שבחרו בדרך של יוזמה ואקטיביות, מחויבות ומסירות - חיילים המוכיחים באופן עקיף את יכולתם בהסתגלות לשינויים, את בחירתם

אירועים | מבצעים | מורשת קרב

תאריכון היסטורי לחודש יולי-אוגוסט מאת: גדעון מיטשניק

ראש המוסד מאיר עמית עם משוחררי פרשת "עסק הביש"

חבר הרשת, נעצר אף הוא, אך התאבד בכלא כי לא רצה לחשוף את סוד שליחותו המודיעינית. מפקד הרשת, אברי אלעד, הואשם כי הסגיר את חבריו ונידון למאסר. בעקבות הפרשה סיים גיבלי את תפקידו כראש אמ"ן, ושר הביטחון לבון, נאלץ להתפטר. אכן עסק ביש.

27 ביולי 1989 - חטיפת שיח' עובייד | מנהיג החיזבאללה בדרום לבנון נחטף מביתו בניבשית ע"י סיירת מטכ"ל והובא לישראל. חטיפתו נועדה להקנות לישראל קלף מיקוח בניסיון להשיב את השבויים והנעדרים מלבנון.

14 באוגוסט 2006 - הסתיימה מלחמת לבנון השנייה | בעקבות המלחמה הוקמה ועדת חקירה בראשות השופט וינוגרד. הדו"ח שפורסם מתח בקורת נוקבת על תפקוד הדרג המדיני, הביטחוני וצה"ל, והביא לתהליך הפקת לקחים ממושך ונרחב בצה"ל, כולל באמ"ן.

16 באוגוסט 1966 - מבצע "יהלום" | מטוס מיג 21 עיראקי נחת בישראל בשיאו של "מבצע יהלום" שניהל המוסד לאחר שהצליח בגיוס הטייס מוניר רדפא. המניע למבצע היה בקשתו של מפקד חיל האוויר עזר ויצמן מראש המוסד, אלוף מאיר עמית "להביא לו מיג". כל חילות האוויר של המערב לא הכירו את המטוס והמוסד זכה בעקבות המבצע ליוקרה רבה.

המיג העיראקי בישראל

30 באוגוסט 2006 - חשיפת מנהרת תופת בעזה | צה"ל חשף בשכונת שג'עיה בעזה מנהרת תופת שיועדה למעבר קרני, שנחפרה משג'עיה. הדבר ארע במהלך מבצע "גן נעול" (במסגרת מבצע "נשמי קיץ").

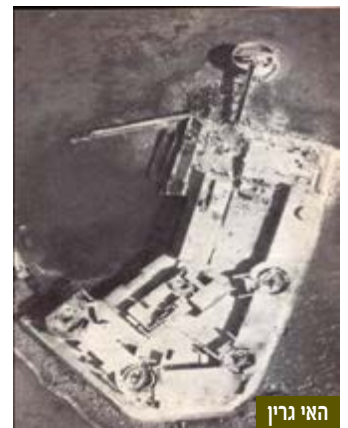
אוגוסט 1958 - פרשת "רסקו" | מבצע של השב"כ מול המודיעין הרומני, שהחל בקיץ 1958 כאשר עולה חדש מרומניה התייצב בשב"כ והתוודה כי הינו מרגל, שנשלח ע"י המודיעין הרומני. בעקבות זאת, הופעל העולה במשך שנים כסוכן כפול מול המודיעין הרומני וסיפק מידע רב אודות המודיעין במדינות מזרח אירופה.

4 ביולי 1976 - מבצע "כדור הרעם" (יונתן/אנטבה) | מבצע שחרור החטופים הישראלים והיהודים של מטוס "איר פראנס" שנחטף ב-27 ביוני 1976 והונחת באונגדה. על אף המרחק לאנטבה יצאו כוחות מיוחדים וביניהם סיירת מטכ"ל, חטיבת גולני ואחרים במטוסי חיל האוויר למשימת החילוץ. רוב החטופים חולצו בשלום, אך חמישה ישראלים נהרגו, בהם מפקד סיירת מטכ"ל, יוני נתניהו ז"ל.

מבצע אנטבה: החטופים חוזרים הביתה

ליל 19-20 ביולי 1969 - מבצע בולמוס 6 הפשיטה על האי גרין | אחד המבצעים הבולטים ב"מלחמת ההתשה". בפשיטה נטלו חלק לוחמי שיירת 13 וסיירת מטכ"ל. למבצע קדמה מלאכת איסוף מודיעינית רחבת היקף. 6 לוחמים נהרגו ו-11 נפצעו.

האי גרין

20 ביולי 1969 - מסדר ההקמה של בה"ד 15 בגלילות | בסיס ההדרכה למקצועות המודיעין שהוקם לאחר נדודים רבים. ראש אמ"ן אלוף אהרון ריב, הוביל את המהלך ולימים העיד עליו: "הקמנו את בסיס ההדרכה דקה לפני 12... אין לי ספק שבלי הבסיס לא היינו מסוגלים... לנצל את האמצעים שהועמדו לרשותנו... ולא היינו מסוגלים... למלא אחר ציפיותיו של צה"ל מאתנו... הבסיס... תרם תרומה ניכרת להעלאת הסטנדרטים המקצועיים של המודיעין בצה"ל".

23 ביולי 1954 - המטען שהפך את "מבצע סוזנה" ל"עסק הביש" | מטען חבלה קטן שהתפוצץ טרם זמנו ב-23 ביולי 1954 הוביל למעצר כל חברי הרשת היהודית במצרים ולנפילתה. שני ראשי החוליות, ד"ר משה מרזוק ושמואל עזר הוצאו להורג, ואחרים נידונו לתקופות מאסר ממושכות. חלקם שוחררו רק לאחר מלחמת ששת הימים. מקס מאיר בינט, שלא היה

המרכז למורשת המודיעין (מל"מ)
אתר ההנצחה הממלכתי לחללי הקהילה
המודיעין

הזמנה

לטקס חלוקת מלגות עידוד
ולציון יום השנה השני לפטירתו
של זאב הרבט (ולולה) ז"ל

המרכז למורשת המודיעין (מל"מ)
"קרן ולולה"
מתכבדים להזמין לערב לזכרו

האירוע יתקיים במרכז למורשת המודיעין (מל"מ) בגלילות
ביום שלישי, י"ד אלול התשע"ד, 9 בספטמבר 2014, בשעה 19:30
התכנסות וכיבוד קל החל מ- 19:30
תחילת האירוע: 20:00

בתכנית:

- רגעים ודברים לזכרו
  - קטעי שירה
  - הצגת קרן ההנצחה וטקס חלוקת המלגות
  - מרצה אורח: מר ארז קריינר ראש הרשות הממלכתית לאבטחת מידע (רא"מ) לשעבר, ונשיא CS לחמת סיבר בישראל
  - סיום
- סיום משוער: 21:30

בגיליון 69 של מבט מל"מ:

- איך השלום עם מצרים הוביל אותנו לחלל?
- סוגיית יחסי יהודים וערבים בישראל חזרה לבעור בעקבות האירועים האחרונים ורצח הנער מחמד אבו-ח'דיר. האם יש מקום לשינוי?
- מהו המקום של הצנזורה בעידן שבו "הכל פתוח"? שיה צנזורים בהשתתפות יצחק שני וסימה ואקנין-גיל.
- הטלטלה כתפנית - שמונה פניות עשה הטנדר המזרח התיכוני עד כה. לאן יפנה מכאן?

בס"ד
האזכרה למלאת שמונה שנים
לנפילתו של יקרנו
סא"ל עמנואל יהודה מורנו ז"ל
תתקיים ביום חמישי,
כ"ה באב, 21.8.14
17:00 נעלה להר הרצל
18:15 אזכרה באולם הכינוסים של "יד שרה"
- החברים והמשפחה -

רואים מל"מ

"רואים מל"מ", איגרת המידע של ה-מל"מ, מופצת באינטרנט. שמרו על קשר - הצטרפו אלינו ומסרו את כתובת הדואר האלקטרוני שלכם! נשמח לקבל מכם משוב: התייחסויות, תגובות ובקשות.

תודה, יוכי ארליך, עורכת "רואים מל"מ" וחברת הנהלת המרכז
mlm@intelligence.org.il
אתר ההנצחה המרכז למורשת מודיעין,
ת"ד 3555 רמת השרון 47143, טל' 03-5497019, פקס 03-5497731

בקרו באתר האינטרנט שלנו:
www.intelligence.org.il

תודתנו

לשמעון אביבי, לאבנר א', לדני אשר, לי ברק, לגדי זהר, ליובל חלמיש, לאריה (לייבו) לבנה, לאפרים לפיד, לגדעון מיטשניק, לאפי מלצר, למירי נהרי, לאמנון סופרין, ליגאל סימון, ליורם סנדר, לרקפת פאר, לשוניה פכט, למיטל שטדלר ולנעם שפירא שסייעו בהכנת החומר ולכל האחרים שתרמו.

אירועים במל"מ*
שריינו ביומנכם

- ביום שני 15 בספטמבר 2014 הכנס השנתי של עמותת המל"מ.
- ביום ששי 19 בספטמבר 2014 בימת מודיעין - מפגש מספר 3 בנושא ערביי ישראל - בין הזדהות עם הפלסטינים לזהותם הישראלית. המפגש פתוח לקהל הרחב. פרטים באתר האינטרנט של המל"מ.
- יום רביעי 1 באוקטובר 2014 מועדון 'חבצלת' - "הדרוזים" - פרטים יפורסמו באתר האינטרנט של המל"מ.

CONTACT US
שלחו משוב ותגובות למערכת